

خلاصه پیریتی

کرونا و جهانی شدن؛ شکست یا تعدیل؟

مصطفی قربانی

دانشجوی دکتری علوم سیاسی دانشگاه تهران

مقدمه

شیوع اپیدمی کرونا در جهان پدیده‌ای شگفتی‌ساز و دگرگون‌کننده و به عبارتی «شگفتی‌ساز راهبردی» بوده که ابعاد مختلف حیات انسانی را تحت تأثیر قرار داده است. در این میان، یکی از مهم‌ترین بحث‌هایی که از تغییرات کرونایی مصون نمانده، «جهانی شدن» به‌عنوان پارادایم حاکم در اقتصاد سیاسی بین‌الملل و توسعه است. در واقع، اکنون با رخداد کرونا، سؤال مهم مطرح پیش روی محققان و اندیشمندان اقتصادی، سیاسی و استراتژیست‌ها این است که در این شرایط، آینده جهانی شدن چگونه خواهد بود؟ این گزارش درصدد پاسخ به این مسئله است که بحران کرونا چگونه مسیر

جهانی شدن را تغییر خواهد داد.

۱. نظریه‌هایی درباره آینده جهانی شدن

مجموعه دیدگاه‌های مطرح درباره آینده جهانی شدن بعد از کرونا را می‌توان در سه دسته مطالعه کرد:

۱-۱. تغییر بنیادی شرایط جهانی و بازگشت کشورها به ناسیونالیسم و تشدید آن

دیدگاه نخست معتقد به تغییر بنیادی شرایط جهانی و بازگشت کشورها به ناسیونالیسم و تشدید آن است. معروف‌ترین اندیشمندی که این دیدگاه را مطرح کرد، «استفان والت» استاد دانشگاه هاروارد

و از نظریه‌پردازان برجسته روابط بین‌الملل است. وی در روزهای آغازین شیوع کرونا، در یادداشتی در «فارن پالیسی» تأکید کرد، همه‌گیری کرونا بیانگر این است که نظام بین‌الملل آینده یک نظام مبتنی بر عدم وابستگی متقابل بین کشورها و مبتنی بر تقویت دولت و ناسیونالیسم (نه به معنای یک اپیدمیولوژی سیاسی، بلکه به معنای اتکا به ظرفیت‌های داخلی کشورها) خواهد بود. در نهایت به باور والت، «زمانی که مخاطرات جدیدی برمی‌خیزند، بشر ابتدا و بیش از دیگران به دولت‌های ملی برای تأمین امنیت خود چشم دارد... اگر شیوع این بیماری به‌زودی فروکش نکند، روند رو به رشد تمایل به خروج از مسیر جهانی شدن کشورها را تقویت می‌کند که اکنون نیز